

VASTE COMMISSIE VOOR
TAALTOEZICHT

N° 3043/1/P
31/EN

Bijlage : 1

8-12-1971

PAH King

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

Mijnheer de Minister,

Ik heb de eer U bijgaand een afschrift te laten
geworden van een advies van de verenigde vergadering van de
afdelingen van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht
(dossier nr. 3043/1/P).

Met de meeste hoogachting,

DE VOORZITTER

[Handwritten signature]

[Redacted]

VASTE COMMISSIE VOOR TAALTOEZICHT

Verenigde vergadering van de afdelingen
Zitting van 21 oktober 1971

Aanwezig : de heer [REDACTED] voorzitter

de heer [REDACTED] ondervoorzitter

Nederlandse afdeling : de heer [REDACTED] vast lid

de heren [REDACTED],
plaatsvervangende leden

Franse afdeling : de heren [REDACTED] en [REDACTED], vaste leden

Secretarissen : de heer [REDACTED], inspecteur-generaal

de heer [REDACTED] wnd. inspecteur-generaal.

Nr. 3043.

Bij brief van 30 januari 1970 heeft de minister van Binnenlandse Zaken de Vaste Commissie voor Taaltoezicht (V.C.T.) verzocht hem van advies te willen dienen omtrent volgend probleem :

"Het is algemeen bekend dat er tal van ambtenaren zijn die hun functie uitoefenen in het Nederlandse of in het Franse taalgebied, maar hun onderwijs genoten hebben in een andere taal dan die van het gebied waar zij tewerkgesteld zijn."

De vraag die mij van verschillende zijden gesteld wordt, is :

1. of de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken het mogelijk maken die ambtenaren vrij te stellen van het examen over de elementaire of voldoende kennis van de tweede taal d.i. de taal die overeenstemt met de taal van hun diploma of studiegetuigschrift, wanneer zij van die kennis moeten doen blijken uit hoofde van hun ambt;

2. zo ja, of het noodzakelijk is dit in een reglementaire tekst vast te leggen en op welke wetsbepalingen die vrijstelling zou moeten berusten en, daarbij aansluitend :
3. of die kennis - steeds in de onderstelling natuurlijk dat bevestigend dient geantwoord op bovenvermelde vraag - moet geconstateerd worden door een bewijs, uit te reiken door het Vast Wervingssecretariaat;
4. op welke taalrol bedoelde ambtenaren moeten ingeschreven worden wanneer zij overgeplaatst worden naar een centrale dienst of bij welke taalgroep zij moeten ingedeeld worden wanneer zij gemuteerd worden naar een plaatselijke of gewestelijke dienst van de Staat in Brussel-Hoofdstad.

Op grond van de artikelen 60, § 1, en 61, §§ 2 en 5, van de op 18 juli 1966 samengevatte wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken (S.W.T.) heeft de verenigde vergadering van de afdelingen van de V.C.T die vier vraagpunten onderzocht in zitting van 21 oktober 1971 en eenparig volgend advies uitgebracht :

De commissie stelt er prijs op vooraf in herinnering te brengen dat, op grond van de artikelen 15, § 1 en 38, § 1 van de S.W.T., vanaf de datum van inwerkingtreding van die wetten, in de eentalige gebieden niemand tot een ambt of betrekking benoemd of bevorderd kan worden indien hij de taal van het gebied niet kent.

1ste vraag :

De door de S.W.T. voorgeschreven modaliteiten voor het vaststellen van de bijkomende mondelinge of schriftelijke kennis van de tweede taal, zijn niet altijd dezelfde. Zo kan worden gesteld dat de verplichting, te slagen voor een examen, het gewone middel is om die kennis te bewijzen. Van andere personeelsleden, o.m. die omgang hebben met het publiek en verbonden zijn aan een van de gewestelijke diensten bedoeld bij de artikelen 34, § 1 en 36, § 1, wordt een kennis van de tweede taal geëist, zonder dat de S.W.T. preciseren hoe die kennis dient te worden bewezen (artikel 38, §§ 2 en 3).

Ook het genot hebben van de vrijwaringsmaatregelen die op hen toepasselijk zijn, gelden voor sommige ambtenaren als voldoende bewijzen van de kennis van de tweede taal.

Daarenboven heeft de wetgever, in twee van de gevallen waar de kennis van de tweede taal aan de hand van een examen moet worden bewezen, vrijstelling toegestaan :

- 1) artikel 15, § 2, lid 3 bepaalt dat, in de besturen van de taalgrensgemeenten en van de openbare personen die aan die gemeenten ondergeschikt zijn, de kandidaat die, naar luid van zijn diploma of studiegetuigschrift, zijn onderwijs genoten heeft in de andere taal, vrijgesteld wordt van het examen over de elementaire of voldoende kennis van de tweede taal;
- 2) een vrijstelling van examen over de voldoende kennis van de tweede taal wordt, op dezelfde gronden verleend door artikel 43, § 3, lid 3 aan de ambtenaren die wensen te fungeren op het tweetalig kader.

De vraag kan worden gesteld of het principe van de vrijstelling, opgenomen in die beide artikelen, kan uitgebreid worden tot andere gevallen. In die optiek acht de V.C.T. het raadzaam de kwestie van de vrijstelling op grond van het diploma, te benaderen op het algemeen vlak, m.a.w. na te gaan of een algemene vrijstelling al dan niet strijdig is met de huidige taalregeling.

Het is zo dat de S.W.T. het genoten onderwijs beschouwen als een bewijs van de grondige kennis van de taal. De toelatingsexamens dienen immers in het Nederlands of in het Frans te worden afgelegd, naargelang van de taal waarin de kandidaten, naar luid van het opgelegde diploma, het vereiste getuigschrift of de verklaring van het schoolhoofd, hun onderwijs genoten hebben.

Als ander middel om de kennis van een taal te bewijzen heeft de wetgever de taalexamens ingesteld. Het kan niet in de bedoeling van de wetgever hebben gelegen, bepaalde ambtenaren vrij te stellen van een examen en andere, die dezelfde voorwaarden vervullen, aan een examen te onderwerpen.

Daarom mogen de vrijstellingsbepalingen van artikel 15, § 2, lid 3 en van artikel 43, § 3, lid 3 niet limitatief worden geïnterpreteerd, maar moeten zij aangezien worden als regelen die vatbaar zijn voor een extensieve of analoge toepassing, alsof de S.W.T. impliciet in de vrijstelling voorzien.

Het arrest van de R.v.S. nr. 12.956 van 12 februari 1970 verbiedt geenszins dergelijke interpretatie waar het betoogt: "dat de S.W.T. strikt moeten worden geïnterpreteerd, maar dat zij ook wetten van openbare orde zijn, dat zij bijgevolg moeten worden geïnterpreteerd met inachtneming van het doel dat de wetgever heeft beoogd".

Vóór het koninklijk besluit van 3 mei 1971 tot wijziging van het koninklijk besluit nr. IX van 30 november 1966, kon, luidens artikel 22 van laatstgenoemd besluit, het na examen uitgereikt bewijs-schrift van de kennis van de tweede taal slechts worden aanvaard gedurende een periode van 3 jaar indien de houder ervan geen functie of betrekking bekleedde waarvoor het werd uitgereikt.

Evenvernoemd koninklijk besluit van 3 mei 1971 (B.S. van 15 mei 1971), heeft die beperking opgeheven waardoor ook dit laatste bewijs-schrift voor altijd geldig blijft.

Om die redenen is de commissie van oordeel dat de door de minister gevraagde vrijstelling niet strijdig is met de geest en de algemene inrichting van de S.W.T.

Dit advies bevestigt tevens de mening die de commissie uitbracht inzake concrete gevallen die haar werden voorgelegd. Zij adviseerde gunstig over vrijstellingen van taalexamens, enerzijds i.v.m. een tot de Nederlandse taalgroep behorende ambtenaar van een gemeente-bestuur van Brussel-Hoofdstad (advies nr. 2146 van 25 juni 1970), anderzijds met betrekking tot de elementaire kennis van het Duits door een ambtenaar die een volledige studiecycclus in die taal had doorlopen (adviezen nrs. 1410 en 1691 van 15 december 1966).

Tenslotte vestigt de V.C.T. de aandacht op een advies van de Raad van State van 22 november 1967 waarbij de aard van het in aanmerking te nemen diploma als volgt wordt omschreven : "om vrijstelling te bekomen van het taalexamen opgelegd voor de toegang tot het tweetalig kader, kan de ambtenaar zich slechts beroepen op het diploma dat het bewijs levert van de studies die hij op het hoogste niveau heeft gedaan (zie verslag van de Vaste Wervingssecretaris - jaar 1967 - p. 68)." Die regel dient vanzelfsprekend in acht te worden genomen.

2de vraag :

Terwille van de eenvormigheid in de te nemen maatregelen en teneinde een oordeelkundige en billijke toepassing ervan te verzekeren, ware het wenselijk aan het geheel van het probleem een globale oplossing te geven langs reglementaire weg. De V.C.T. is trouwens in haar vorenvermeld advies nr. 2146 dezelfde mening toegedaan. Aangezien het probleem eveneens is gesteld in de hiervoren geciteerde adviezen, is het raadzaam dat een oplossing, in de zin zoals voorgesteld in artikel 3 van advies nr. 2146, zou nagestreefd worden. Die oplossing bestaat erin, het koninklijk besluit van 30 november 1966, nr. IX aan te vullen ten einde de Vaste Wervingssecretaris in de mogelijkheid te stellen bewijzen van vrijstelling uit te reiken. Ook de Vaste Wervingssecretaris dringt erop aan dat deze aangelegenheid bij reglementaire weg zou worden geregeld.

De Koning kan die reglementaire maatregelen treffen zonder dat hij buiten de perken van zijn reglementaire opdracht treedt. Inderdaad, volgens de rechtspraak van het Hof van Cassatie is een koninklijk besluit, ten opzichte van artikel 67 van de Grondwet, genoegzaam verantwoord, wanneer het uit de geest en uit de inrichting van de wet de gevolgtrekkingen haalt die voortvloeien uit het door haar nagestreefd oogmerk (Cass. 18 november 1924, zie André Mast, overzicht van het Belgisch Administratief Recht, nr. 15).

3de vraag :

Om misbruiken te voorkomen en om de algemene strekking van de S.W.T. te eerbiedigen, is de commissie van mening dat ieder geval ter appreciatie aan de Vaste Wervingssecretaris zou voorgelegd worden, opdat hij de diploma's zou onderzoeken. Het advies nr. 2146 spreekt zich eveneens uit in die zin. Overigens is, overeenkomstig artikel 53 van de S.W.T., alleen de Vaste Wervingssecretaris bevoegd om die bewijzen uit te reiken.

4de vraag :

In deze vraag is er sprake van overplaatsingen naar een centrale dienst of naar een Rijksdienst in Brussel-Hoofdstad. Hiervoor kunnen slechts in aanmerking komen, ambtenaren van de plaatselijke of gewestelijke diensten van de Staat, maar niet de personeelsleden van de gemeentelijke of provinciale besturen.

In de praktijk kan een personeelslid van een plaatselijke of gewestelijke dienst slechts naar een centrale dienst worden overgeplaatst, indien het gaat om een ambtenaar van die centrale dienst, die bij wijze van tewerkstelling voor een plaatselijke of gewestelijke dienst werd aangewezen, m.a.w. een ambtenaar die aan de basis personeelslid is van een centrale dienst (cfr. de adviezen nrs. 1410 en 1691 van 15 december 1966).

Er dient evenwel rekening te worden gehouden met het feit dat sommige parastatale instellingen langs hun plaatselijke of gewestelijke diensten om, recruterem. Ook die ambtenaren worden beoogd, voor zover hun administratief statuut dat zij bij de werving verkrijgen, zich niet verzet tegen een eventuele overplaatsing naar een centrale dienst of naar een dienst in Brussel-Hoofdstad.

Een onderscheid moet worden gemaakt tussen de ambtenaren die werden aangeworven, na en voor de inwerkingtreding van de wet van 2 augustus 1963 op het gebruik van de talen in bestuurszaken.

A. De wet van 1963 heeft vaste regels uitgevaardigd met betrekking tot de werving van de ambtenaren en tot hun indeling op een taalrol of bij een taalgroep. De toegangsvoorwaarden tot een bepaald taalregime zijn in alle gevallen zorgvuldig vastgelegd (vb. de artikelen 15, § 1, 21, § 1, 27 en 43, § 4) en dit uitsluitend bij het begin van de loopbaan. De overgang van de ene naar de andere taalrol of taalgroep is formeel door de bepalingen van de S.W.T. uitgesloten, behoudens klaarblijkelijke vergissing bij de indeling (zie advies nr. 79 dd. 19 maart 1967). De bevorderingsexamens moeten worden afgelegd in de taal van de rol of de groep waartoe de ambtenaar behoort. Het is dus zo, dat de personeelsleden, aangeworven onder het regime van 1963, bij hun indiensttreding opteerden voor hun hoofdtaal; zij blijven gedurende hun hele loopbaan op de taalrol die overeenstemt met de taal van hun toelatingsexamen of, bij ontstentenis van dergelijk examen, met de taal waarin zij hun onderwijs hebben genoten of waarin zij het voorafgaand examen hebben afgelegd.

Bij een eventuele overplaatsing moet hiermede rekening worden gehouden.

B. Ook voor de ambtenaren, die reeds in dienst waren op 1 september 1963, geldt de regeling van de S.W.T. Het bleek dus noodzakelijk hen in te delen op taalgebied en, met het oog op de rechtszekerheid, hen te onderwerpen, rekening houdende met hun verkregen rechten, aan dezelfde normen die toepasselijk zijn op de onder het stelsel van de huidige wetgeving aangeworven personeelsleden.

Eerbiediging van de verkregen rechten was immers billijk, zodat die ambtenaren geen schade zouden lijden door de toepassing van de nieuwe wet (zie verslag de Stexhe, doc. Senaat nr. 304, p. 31).

In het licht van die principen werd eens voor altijd de indeling op taalgebied gerealiseerd voor de personeelsleden van de gemeentebesturen van Brussel-Hoofdstad door het koninklijk besluit van 30 december 1965. Hetzelfde gebeurde voor de ambtenaren van de hoofdbesturen en van de in België zetelende uitvoeringsdiensten door het koninklijk besluit nr. II van 30 november 1966. Zij zijn definitief ingedeeld in taalgroepen en taalrollen en mogen niet meer veranderen. Dit was reeds zo in de wet van 1932 : een ambtenaar van een centrale dienst, die, na gedurende een zekere tijd functies te hebben uitgeoefend in een buitendienst, naar een centrale dienst terugkeert, moet opnieuw worden ingeschreven op de taalrol waartoe hij oorspronkelijk behoorde (cfr. Van Der Molen - gebruik der talen in bestuurszaken - nr. 59, I, c).

De indeling op taalgebied van de ambtenaren die op 1 september 1963 verbonden waren aan een buitendienst van het Nederlandse of het Franse taalgebied is, hoewel niet uitdrukkelijk, geregeld door het koninklijk besluit nr. VIII van 30 november 1966.

De betrokken ambtenaren zijn in dienst getreden onder het regime van 1932, dat slechts het vertrouwd zijn met de taal van de gemeente of van de streek voorschreef. Dit stelsel werd echter grondig gewijzigd door de S.W.T. : voortaan kan niemand bij een plaatselijke of gewestelijke dienst worden benoemd indien hij de taal van het gebied niet kent; het bewijs van die kennis moet worden geleverd door diploma of getuigschrift waaruit moet blijken dat hij zijn onderwijs genoten heeft in de bedoelde taal, zoniet door het afleggen van een voorafgaand examen.

In het kader van de maatregelen ter vrijwaring van verkregen rechten, getroffen bij evenvernoemd koninklijk besluit nr. VIII, mag ieder ambtenaar, die op 1 september 1963 verbonden was aan een plaatselijke dienst van de Staat of aan een gewestelijke dienst, gevestigd in het Nederlandse, het Franse of het Duitse taalgebied en die de taal van het gebied kent, doch van die kennis niet doet blijken op de wijze voorgeschreven door artikel 15, § 1, 2e tot 4e leden van de S.W.T., zijn betrekking behouden indien hij het wenst.

Luidens artikel 3, 2de lid wordt hij, hetzij op eigen verzoek of met zijn instemming, hetzij naar aanleiding van een bevordering die hij aanvaardt, overgeplaatst naar een dienst ten aanzien waarvan hij aan de wettelijke eisen voldoet.

De V.C.T. is, om die redenen, van oordeel dat de kwestieuze personeelsleden, die de door artikel 15, § 1, 2e tot 4e leden van de S.W.T. gestelde voorwaarden vervullen, behoren tot de taalgroep die overeenstemt met de taal van het gebied. Bij hun overplaatsing worden zij op de overeenstemmende taalrol of taalgroep ingeschreven.

Zij die deze voorwaarden niet vervullen, worden bij een eventuele overplaatsing ingedeeld op de taalrol of bij de taalgroep ten aanzien waarvan zij aan de wettelijke eisen voldoen, tenware zij, vóór hun overplaatsing, het examen hebben afgelegd over de grondige kennis van de taal van het gebied, bedoeld bij artikel 7 van het koninklijk besluit nr. IX van 30 november 1966.

X
X X

Overeenkomstig artikel 61, § 3, 2de lid van de S.W.T. wordt de minister van Binnenlandse Zaken verzocht de V.C.T. mede te delen welk gevolg aan dit advies wordt gegeven.

Gedaan te Brussel, 21 oktober 1971.

DE SECRETARISSEN

DE VOORZITTER

[Redacted signature]

[Redacted signature]